

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ТУРИЗМУ

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ЗАНЯТТЄВОЇ НАУКИ**

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

освітньо-професійна програма: Фізична терапія, ерготерапія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ВК.ФТ 33

мова навчання: українська

Розробники:

Балаж Марія Степанівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії, balazhms@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формулювання знань про основи заняттєвої науки та принципи побудови процесу ерготерапії, теорії про моделі ерготерапевтичної пратики; вмінь застосовувати теоретичні знання про теоретичні рамки практики для організації взаємодії із клієнтом в процесі професійного втручання. Обсяг дисципліни 3 кредити ЄКТС. Основні теми: наука про заняттєву активність, особливості заняттєвої терапії, науково-доказова практика в ерготерапії, організація процесу професійного втручання в ерготерапії, сфери застосування ерготерапії. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at formulating of the knowledge about the basics of the occupational science and principles of constructing the process of occupational therapy, the theory of models of occupational therapeutic practice; ability to apply theoretical knowledge of theoretical frameworks of practice to organize interaction with the client in the process of professional intervention. The volume of discipline is 3 ECTS credits. Main topics: science of occupational activity, features of occupational therapy, scientific-evidence practice in occupational therapy, organization of the process of professional intervention in occupational therapy, the scope of occupational therapy. The final evaluation is based on the results of current control and scoring.

Мета навчальної дисципліни – отримання теоретичних знань про особливості та сфери застосування заняттєвої терапії.

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна		0	42	0	48	90

Статус навчальної дисципліни: за вибором.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Педагогіка та психологія», «Клінічна психологія», «Основи медичних знань», «Основи практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії»; «Науково-доказова практична діяльність у фізичній терапії та ерготерапії».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин	
	денна форма навчання	заочна форма навчання

	усього	у тому числі			усього			
		л.	прак.	с. р.		л.	прак.	с. р.
Тема 1. Наука про заняттєву активність	18		8	10				
Тема 2. Особливості заняттєвої терапії	20		10	10				
Тема 3. Науково-доказова практика в ерготерапії	18		8	10				
Тема 4. Організація процесу професійного втручання в ерготерапії	18		8	10				
Тема 5. Сфери застосування ерготерапії	16		8	8				
Всього годин:	90		42	48				

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Наука про заняттєву активність

Що таке ерготерапія: визначення, мета та роль ерготерапії. Понятійний апарат. Заняття та інші основні поняття ерготерапії. Зв'язок між заняттям і творчістю.

Тема 2. Особливості заняттєвої терапії

Основні концепції практики ерготерапії. Ключові моделі практики та структури процесу ерготерапії. Канадська модель виконання завдання.

Тема 3. Науково-доказова практика в ерготерапії.

Модель науково-обґрунтованої практики. Рівні доказів. Впровадження науково-обґрунтованої практики в професійній діяльності. Виклики під час впровадження науково-обґрунтованої практики.

Тема 4. Організація процесу професійного втручання в ерготерапії

Основні компетенції ерготерапевта. Орієнтована на клієнта терапія. Втручання та методики ерготерапії: планування втручання, підбір методів ерготерапії, методи ерготерапії, засоби ерготерапії, інші фактори, оцінка ефективності втручання.

Тема 5. Сфери застосування ерготерапії

Роль ерготерапії в міждисциплінарній практиці. Порівняльний аналіз ерготерапії та фізичної терапії. Сфери застосування ерготерапії.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Наука про заняттєву активність	1. Що таке ерготерапія: визначення, мета та роль ерготерапії. Понятійний апарат.	4	
	2. Заняття та інші основні поняття ерготерапії. Зв'язок між заняттям і творчістю.	4	
Тема 2. Особливості заняттєвої терапії	3. Основні концепції практики ерготерапії.	4	
	4. Ключові моделі практики та структури процесу ерготерапії.	4	
	5. Канадська модель виконання завдання.	2	
Тема 3. Науково-доказова практика в ерготерапії.	6. Модель науково-обґрунтованої практики. Рівні доказів.	4	
	7. Впровадження науково-обґрунтованої практики в професійній діяльності. Виклики під час впровадження науково-обґрунтованої практики	4	
Тема 4. Організація процесу професійного втручання в ерготерапії	8. Основні компетенції ерготерапевта. Орієнтована на клієнта терапія.	4	
	9. Втручання та методика ерготерапії: планування втручання, підбір методів ерготерапії, методи ерготерапії, засоби ерготерапії, інші фактори, оцінка ефективності втручання.	4	
Тема 5. Сфери застосування ерготерапії	10. Роль ерготерапії в міждисциплінарній практиці. Порівняльний аналіз ерготерапії та фізичної терапії.	4	

	11. Сфери застосування ерготерапії	4	
Всього годин:		42	

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Наука про заняттєву активність.	Понятійний апарат ерготерапії. Складання глосарію термінів.	8	
	Підготовка до практичного заняття з теми 2	2	
Тема 2. Особливості заняттєвої терапії.	Ключові моделі практики та структури процесу ерготерапії: Канадська модель виконання завдання, РЕО, МОНО	8	
	Підготовка до практичного заняття з теми 3	2	
Тема 3. Науково-доказова практика в ерготерапії.	Науково обґрунтована практика в ерготерапії: виклики	8	
	Підготовка до практичного заняття з теми 4	2	
Тема 4. Організація процесу професійного втручання в ерготерапії.	Процес професійного втручання в ерготерапії	8	
	Підготовка до практичного заняття з теми 5	2	
Тема 5. Сфери застосування ерготерапії.	Переваги застосування ерготерапії в осіб з різними порушеннями та обмеженнями життєдіяльності	6	
	Можливості імплементації професії ерготерапевта в Україні в сучасних умовах	2	
Всього годин:		48	

Очікувані результати навчання з дисципліни: формулювання знань про особливості заняттєвої терапії, завдяки:

знанням: про суть заняттєвої терапії; теоретичні рамки практики та моделі ерготерапії; про сфери застосування ерготерапії;

умінням: застосувати в практичній діяльності теорії і доказову базу про моделі ерготерапевтичної практики; взаємодіяти з клієнтом в процесі професійного втручання.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Робочою програмою навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Тематика практичних занять

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Що таке ерготерапія: визначення, мета та роль ерготерапії. Понятійний апарат.	Обговорення. Вікторина	10
2. Заняття та інші основні поняття ерготерапії. Зв'язок між заняттям і творчістю.	Симуляція. Робота в малих групах	10
3. Основні концепції практики ерготерапії.	Робота в малих групах	10
4. Ключові моделі практики та структури процесу ерготерапії.	Обговорення. Робота в малих групах	10
5. Канадська модель виконання завдання.	Кейси. Обговорення	5
6. Модель науково-обґрунтованої практики. Рівні доказів.	Робота в малих групах	5
7. Впровадження науково-обґрунтованої практики в професійній діяльності. Виклики під час впровадження науково-обґрунтованої практики	Обговорення. Презентація практичного завдання	10
8. Основні компетенції ерготерапевта. Орієнтована на клієнта терапія.	Обговорення. Симуляція	5

9. Втручання та методики ерготерапії: планування втручання, підбір методів ерготерапії, методи ерготерапії, засоби ерготерапії, інші фактори, оцінка ефективності втручання.	Кейси. Симуляція	10
10. Роль ерготерапії в міждисциплнарній практиці. Порівняльний аналіз ерготерапії та фізичної терапії.	Презентація практичної роботи	10
11. Сфери застосування ерготерапії	Підготовка портфоліо	15
Усього		100 балів

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного (семінарського, лабораторного) заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзаameni проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Критерії оцінювання:

1. За участь у практичному занятті студент отримує 1 бал.
2. Усна відповідь на питання практичного заняття оцінюється у 5 балів: 5 балів – студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. 4 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей. 3 бали – студент засвоїв матеріал на репродуктивному рівні (переказування), приймає активну участь у роботі, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок. 2 бали – студент, який невпевнено переказує матеріал, під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок. 1 бал – студент, який не приймає участь в обговоренні питань на занятті. 0 балів – студент відсутній на занятті.

3. Виконання самостійної роботи, що підготував студент оцінюється у 5 балів: 5 балів отримує студент, який повністю розкрив тему самостійної роботи, використовував основну і додаткову літературу. Проявив самостійність і творчий підхід. Матеріал подано логічно і своєчасно. 4 бали отримує студент, який розкрив тему самостійної роботи за всіма пунктами плану, використав більшість рекомендованої літератури. Матеріал подано логічно, можливо не своєчасно. 3 бали одержує студент, який тему самостійної роботи розкрив не повністю (висвітлено не всі пункти плану, матеріал подано стисло). Використано недостатню кількість літературних джерел. Матеріал побудовано не логічно. 2 бали одержує студент, який розкрив незначну частину матеріалу (декілька пунктів плану), використав недостатню кількість літературних джерел. Відсутня логіка подачі матеріалу, а також порушена цілісність системи знань. Матеріал подано не своєчасно. 1 бал – студент роботу написав формально, стисло, не своєчасно. 0 балів – студент повідомлення не підготував.

4. Реферати чи ессе студентів оцінюються у 5 балів. 5 балів – робота має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита. Матеріал викладений логічно, послідовно, обґрунтовано. Реферат чи ессе оформлені згідно вимог. Обсяг відповідає нормі. Під час захисту студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми. 4 бали – тема розкрита, матеріал подано відповідно пунктам плану, використано запропоновані джерела інформації. Інколи спостерігається порушення логіки. Реферат чи ессе оформлені згідно вимог. Обсяг відповідає встановленій нормі. Під час захисту студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. 3 бали – лише простежується спроба підійти до написання реферату чи ессе самостійно і творчо. Однак план реферату чи ессе не досконалий. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, встановлювати співвідношення між частинами. Обсяг відповідає нормі. Під час захисту студент володіє інформацією на початковому рівні. 2 бали – реферат чи ессе написані нашвидку, фрагментарно. План відсутній або не відповідає змісту і формі. Тема розкрита частково. Під час захисту студент оперує лише загальними фразами. Структура доповіді не витримана, матеріал побудовано не логічно. 1 бал – реферат чи ессе написані фрагментарно. План відсутній або не відповідає змісту і формі. Тема не розкрита. Під час захисту студент не може відтворити матеріал. Доповідь стисла, не логічно побудована. 0 балів – реферат чи ессе не написані і не захищені.

5. Комп'ютерна презентація студентів оцінюються у 10 балів: 10 балів – робота має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита. Матеріал викладений логічно, послідовно, обґрунтовано. Обсяг відповідає нормі (15 – 20 слайдів). Під час презентації студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді. 8 бали – простежується творчий підхід при підготовці презентації. Тема повністю розкрита, матеріал подано послідовно. Інколи спостерігається порушення логіки. Презентація оформлена згідно вимог.

Обсяг відповідає встановленій нормі. Під час презентації студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. 5 бали – загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, встановлювати співвідношення між частинами. Обсяг відповідає нормі. Студент не повністю розкрив тему, вивчено недостатню кількість джерел інформації. Під час презентації студент володіє інформацією на початковому рівні. 2 бали – презентація підготовлена нашвидку, фрагментарно. Відзначений не самостійний підхід до виконання. Тема розкрита частково. Під час презентації студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Структура доповіді не витримана, матеріал побудовано не логічно. 1 бал – презентація підготовлена фрагментарно. Тема не розкрита. Під час презентації студент не може відтворити матеріал. Доповідь стисла, не логічно побудована. 0 балів – презентація не підготовлена.

Залікові вимоги:

1. Що таке «ерготерапія»?
2. Цінності діяльності ерготерапевта.
3. Що таке «заняття», його основні характеристики заняття
4. З яких елементів складається заняття?
5. Сфери занять.
6. Основні вимоги до заняття.
7. Структури та функції організму для виконання заняття.
8. Ролі, звички, ритуали та їх вплив на заняття.
9. Зразки виконання заняття.
10. Навички, необхідні для виконання заняття.
11. Заняттєвий баланс/дисбаланс.
12. Заняттєва депривація, заняттєвий апартейд.
13. Вік та заняття.
14. Обмеження та можливості для виконання занять.
15. Вплив середовища на виконання заняття.
16. Види середовища для виконання занять.
17. Аналіз виконання заняття «одягання».
18. Аналіз виконання рухової активності особи, як заняття.
19. Тести для оцінки мобільності.
20. Аналіз виконання заняття «сон», «відпочинок».
21. Аналіз виконання занять, пов'язаних із функціональною комунікацією пацієнта.
22. Аналіз виконання заняття «водіння автомобіля».
23. Аналіз виконання заняття «приготування їжі».
24. Особливості виконання занять пацієнтом з ревматоїдним артритом.
25. Особливості виконання занять пацієнтом з ампутаціями.
26. Гра як заняття. Особливості гри для осіб різного віку.
27. Групова робота з пацієнтами.

Рекомендовані джерела інформації:***Основна література:***

1. Багрій ІП. Заняттєва терапія як сфера професійної діяльності. Конспект лекцій. Львів, 2015. 50 с.
2. Introduction to Occupational Therapy. Forth Edition. Jane Clifford O'Brien. 2010, 3-40.
3. Duncan ES. Skills and processes in occupational therapy. Foundations for Practice in Occupational Therapy. London: Churchill Livingstone. 2011. 288p.
4. Foster M. Theoretical frameworks. Occupational Therapy and Physical Dysfunction: Principles, Skills and Practice. London: Churchill Livingstone. 2002. 688p.

Додаткова література:

1. Silvia Clutton, Jani Grisbrooke, Sue Pengelly (2006), Occupational Therapy in Housing.
2. Helen Lohman (2006) Occupational Therapy with Elders. Strategies for the COTA.
3. Anne McIntyre and Anita Atwal, 2005, Occupational Therapy and Older People.

Електронні ресурси:

1. Cochrane Library. [Internet]. Available at: <https://www.cochrane.org/>
2. Egrotherapy Evidence Database. [Internet]. Available at: <http://www.otseeker.com/Resources/WhatIsEvidenceBasedPractice.aspx>
3. Сайт Всесвітньої Федерації Ерготерапевтів <http://wfot.org>
<https://www.mocatest.org/>